

MANUÁL PODNIKATELE

JAK USPĚT PŘI KONTROLE EET

Úvod k manuálu

Tento manuál je vytvořen ve formě základního průvodce, který **má podnikatelům pomoci správně zvládnout kontrolu elektronické evidence tržeb EET ze strany správních orgánů** a informovat podnikatele o svých právech. Je potřeba zdůraznit, že obecnými **klíčovými principy pro podnikatele** jsou na jedné straně **aktivní a asertivní přístup vůči úředníkům** a na druhé straně, samozřejmě se slušností a přiměřeností, **ochrana a uplatňování svých práv**.

Takový přístup by ideálně měl mít za cíl **legitimní, legální, korektní, transparentní a spravedlivý proces samotné kontroly i případného navazujícího správního řízení**, aniž lze jakkoliv předjímat a předpovídat závěry a výsledky takové kontroly a řízení, které jsou logicky a přirozeně odvislé od skutkového průběhu a stavu věcí. Vždy je též nutno myslet na v každém případě individuální parametry a aspekty konkrétní kontroly a případné navazující kauzy.

Obsah manuálu

- 1) Aktivní a asertivní přístup v pozici rovnocenného partnera, nikoliv podrobeného
- 2) Co není zákonem zakázáno, je dovoleno a naopak...
- 3) Legitimace úředníka, transparentnost jeho jednání a úkonů
- 4) Poučovací povinnosti správního orgánu
- 5) Přizvání třetí osoby
- 6) Protokol či úřední záznam o provedeném úkonu
- 7) Zvukový či obrazový záznam kontroly
- 8) Účelové jednání, provokace úředníkem
- 9) Dodržení lhůt k opravným prostředkům
- 10) Právní pomoc a zastoupení

1.

Aktivní a asertivní přístup v pozici rovnocenného partnera, nikoliv podrobeného

Ze zkušeností od kontrolovaných podnikatelů lze uvést, že často sami svou pozici již na počátku zhoršují a snižují tím, že vůči úředníkům zaujmou postoj člověka nejistého, který takřka uznává, že něco spáchal, že byl chycen za ruku.

V průběhu kontroly jsou absolutně pasivní, jakýkoliv protokol a záznam o kontrole automaticky podepisují, nesdělují své připomínky a námítky, nežadají o transparentnost a korektnost úředníka, ani je nenapadne přizvat si jakoukoliv osobu, nechtějí být od úředníka poučováni o svých právech a o tom, čeho se to vlastně účastní. Podnikatelé sami pak celou kontrolu zrychlují, nechtějí čas na jakoukoliv obranu a ochranu ani přípravu na ni.

Obecně lze říci, že přístup podnikatele musí být zcela opačný. Vychází z nerozporné věty, že „*Úřednictvo je zde kvůli nám – občanům, ne my kvůli úřednictvu*“. Když bychom uvedli trošku absurdní úvahu, kterou, prosím, nelze brát doslova, **kontrola v provozně podnikatele by z logiky věci měla alespoň částečně probíhat dle možností a potřeb kontrolovaného podnikatele**, ne dle úředníka.

Není vhodné ani příliš pospíchat na to, aby kontrola byla rychle pryč, tím může dojít k větší netransparentnosti jednání úředníka a dalšímu poškození práv kontrolovaného. Ústavně zaručená rovnost stran při jakémkoliv úkonu veřejné moci či soudním nebo správním řízení jediné podporuje tezi, **že podnikatel a úředník jsou při kontrole minimálně v pozici rovnocenných partnerů a ne představitele svévolné státní moci a podrobeného.**

2.

Co není zákonem zakázáno, je dovoleno a naopak...

Při jakémkoliv jednání s orgánem veřejné moci, tedy i správním orgánem a též při jednání před ním či u něj, je zcela správné a legitimní vycházet z toho, **že každý je oprávněn činit vše, co není zákonem zakázané a naopak nesmí být nucen činit nic, co zákon neukládá.** Naopak správní orgány musí vykonávat státní moc, tj. i jakoukoliv kontrolní činnost **v mezích, případech a způsobech, které ukládá zákon a jen na jeho základě.**

Tyto zcela základní principy českého právního řádu jsou vymezeny jak v Ústavě ČR, tak v Listině základních práv a svobod. A opět jen potvrzují dříve uvedenou tezi, že (každý) podnikatel musí být pro státní moc minimálně rovnocenný partner, jenž má v rámci úkonů správního orgánu a případného souvisejícího řízení **daleko více právních i faktických prostředků k ochraně a uplatňování svých práv.**

3.

Legitimace úředníka, transparentnost jeho jednání a úkonů

Zde se již dostáváme ke zcela konkrétním záležitostem kontroly plnění povinností elektronické evidence tržeb EET. Veškeré úkony a jednání správního orgánu, který je při kontrole reprezentován konkrétním úředníkem, **musí být výsostně formální a oficiální, jakékoliv nedodržení těchto zásad lze mít za nenávratné porušení procesního postupu správního orgánu.**

Je zřejmou povinností úředníka se kontrolovanému **prokázat a předložit pověření, které vymezuje úředníkovu oprávnění konat.** Kontrolovaný by měl trvat případně i na předložení dalšího dokladu, který prokazuje, že se jedná o osobu, jež je oprávněna konat (např. občanský průkaz).

Úkon by měl dále probíhat naprosto transparentně, takže již na počátku by měl úředník jasně uvést, **proč na místo dorazil, jaký úkon, v jakém režimu jakého zákona bude prováděn, měl by vymezit tento úkon časově, místně i obsahově.** Lze trvat i na sdělení toho, jaké mohou být pro podnikatele veškeré závěry a důsledky daného úkonu (tj. typicky odpovědnost a sankce). Vše vychází opět ze základní povinnosti správního orgánu spočívající v **šetření práv a oprávněných zájmů kontrolovaných osob.**

4.

Poučovací povinnosti správního orgánu

S výše uvedeným bodem souvisí generální a velmi široká poučovací povinnost správního orgánu. Tato musí být rozsáhle splněna již na počátku kontrolního úkonu, **kdy její nedodržení může mít nevratně negativní důsledky pro další proces a řízení.**

Trvejte na co nejobsáhlejším (ideálně kompletním) poučení úředníkem. Poučení a odpovědi na otázky, **proč se úkon provádí, jak se bude provádět, jak dlouho, jaké budou závěry,** jsou jasné. Chtějte ale vědět i, jaká máte další práva. Typicky, **zda si můžete někoho ke kontrole přivést, zda si můžete psát poznámky, zda si můžete průběh úkonu jakkoliv zaznamenávat** apod.

Nesplnění poučovací povinnosti úředníkem je opět výrazným nedostatkem a vadou úkonu a navazujícího řízení, které lze při vhodné interpretaci a zaznamenání využít při obraně a ochraně proti jednání či rozhodnutí správního orgánu.

5.

Přizvání třetí osoby

Jedná se o právo každého kontrolovaného, které je zcela bezrozporné. Je to jedna z dalších věcí, která není zákonem zcela jasně vymezena, avšak zřejmě vychází ze zásady legální licence i obdobné možnosti trestního řádu, kdy je názorem široké právní doktríny i soudní praxe, **že**

trestní řád a zásady trestní řízení jsou významným východiskem pro řízení správní a jeho úkony.

Souvisí s tím, že při úkonu kontroly není kam spěchat. Úředník zkrátka je povinen počkat, a pokud to neudělá, budou to procesní vady a nedostatky na jeho straně. Běžným jevem kontrol souvisejících s dodržováním povinností na úseku EET je ta kontrola, které se za podnikatele účastní pouze jeho zaměstnanec, který není nijak pověřen jednáním za podnikatele v tomto směru a zcela přirozeně může neúmyslně učinit chyby, které pak v dalším řízení nese podnikatel sám. **Je nezpochybnitelným oprávněním podnikatele, aby se účastnil úkonu, kde je rozhodováno o jeho právech.**

Třetí osobou ale může být kdokoliv blízký, jiný zaměstnanec či přirozeně právní zástupce.

6.

Protokol či úřední záznam o provedeném úkonu

Z aktuální praxe je známo, že protokol či úřední záznam, jenž se vyhotovuje na konci o proběhlé kontrole, **je klíčovým důkazem a dokumentem pro navazující přestupkové řízení.** Proto je v nejlepším zájmu podnikatele, aby tento záznam odpovídal do posledního slova a tečky faktickému průběhu. **Jakékoliv „mávnutí rukou“ nad tímto dokumentem znamená podepsání rozhodnutí o trestu v daném přestupkovém řízení.**

Je právem podnikatele, a toto právo musí být využíváno, připomínkovat a námitkovat znění protokolu, a pokud nedojde k opravě dle faktického stavu, **je zcela na místě protokol nepodepsat.** Kontrolovaný má právo, aby obdržel kopii protokolu, či aby na protokolu byla uvedena a v případě správného znění i podepsána zúčastněná třetí osoba.

Je zcela nevhodné, aby v protokolu byly uvedeny textace typu „*kontrolovaný se dopustil přestupku...kontrolovaný spáchal přestupek...*“ Opět platí zásada presumpce neviny, **tj. v této fázi rozhodně kontrolovaný není pachatelem jakéhokoliv deliktního jednání.**

7.

Zvukový či obrazový záznam kontroly

Velmi kontroverzní a vášnivé téma, avšak opět lze dle všeho uvést, **že v případě dodržení všech právních předpisů a obecných zásad je pořízení a další legitimní použití zvukového či obrazového záznamu úkonu kontrolovaným je v pořádku a zákonné.**

Judikatura správních soudů i Nejvyššího správního soudu se sice prozatím poměrně zřídka, ale jasně vyjadřuje ve smyslu, **že takové pořizování a používání v dalším průběhu řízení či při hájení a uplatňování práv kontrolovaných, je možné.** Právní předpisy i doktrína tuto tezi potvrzují.

V tomto případě zejména občanský zákoník výrazně chrání osobnost a soukromí člověka, avšak vymezuje výjimky, **do kterých dle všeho lze zařadit právě jednání úředních osob za správní orgán a v rámci výkonu státní moci.** Nahrávání úředních osob při úkonech správního orgánu rozhodně nezakazuje žádný právní předpis ČR.

Pořizování a další používání musí být **k výkonu nebo ochraně práv nebo zájmů kontrolovaných či dalších osob či obecně k úředním účelům**. Právě takovýto relativně široký prostor dané jednání veskrze legalizuje. Není od věci uvést, že při daném úkonu dává zákon tuto možnost dokonce samotnému správnímu orgánu a tedy není jediný důvod, proč by tuto možnost neměl mít kontrolovaný.

Na druhou stranu je potřeba uvést, že pořizování a používání těchto záznamů **musí být vždy přiměřené a racionální**. Nelze, **aby sloužilo k neodůvodněné skandalizaci a zásahům do práv úředních osob**, které by je poškozovaly v osobním životě. Platí, že úřední osoba je při úkonu ztělesněním správního orgánu, nikoliv primárně soukromou osobou, **avšak je nutno nedoporučit bezdůvodné napadání úředníků, kteří postupují dle práva i dalších zásad**.

8. Účelové jednání, provokace úředníkem

Nežřídká lze vyslechnout z vyjádření kontrolovaných, že kontrolní úkon od počátku probíhá ze strany úředníků **účelově a tendenčně**. Tedy, že úředníci de facto **navozují situaci, aby kontrolovaný spáchal přestupek**. Pro toto jednání se u nás historicky vžil pojem „*řízená provokace*“. Toto jednání je samozřejmě zcela nelegální a opět má za následek nenapravitelné procesní vady.

Soudní praxe se analogicky tomuto jevu věnuje například stran tzv. „*zkoušek spolehlivosti*“ na základě zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů. Je zcela nepřípustné, a pokud se to opravdu děje i odsouzeníhodné, **aby správní orgán uměle navozoval v provozovně podnikatele situaci a svým jednáním vytvořil výhradně podmínky a předpoklady k tomu, aby kontrolovaný spáchal deliktní jednání**.

Opět totiž platí, že správní orgán může konat pouze v mezích, rozsahu a způsoby dle zákona. Nelze tedy, aby správní orgán například nechtěl stát v obchodě frontu, položil nespecifikovanou finanční částku na pokladnu a se slovy, že pospíchá, z obchodu odešel, aniž by dal podnikateli šanci platbu zaevidovat a vydat účtenku.

Účelové a zjevné zneužití práva nepoživá právní ochrany, to platí jak v právu soukromém, tak veřejném.

9. Dodržení lhůt k opravným prostředkům

Klíčový aspekt jakékoliv ochrany či obrany. **Z naší zkušenosti základní chyba podnikatelů a kontrolovaných v případě jednání se správním orgánem či v řízení před ním**. Pokud při samotné kontrole platí, že rychlost je spíše na škodu, tak poté při všech navazujících úkonech a v řízení naopak platí, **že lhůty jsou poměrně krátké a jakákoliv pasivita může mít nenapravitelné následky**.

Lze uvést dvě základní a v praxi nejčastější lhůty, tj. **lhůtu 8 dnů k podání odporu proti příkazu a 15 dnů k podání odvolání proti rozhodnutí správního orgánu**. Lhůta je počítána vždy od oznámení, respektive doručení příkazu či rozhodnutí.

Vzhledem k tomu, že podstatou a smyslem opravného prostředku je detailní, v určitém směru nová a sofistikovaná argumentace, tak je vhodné věc začít řešit hned po doručení konkrétního rozhodnutí. **Musí dojít k analýze případu, rozhodnutí i trestu, sepisu a připomínkování opravného prostředku a pak podání u příslušného orgánu**. Dá se očekávat právní zastoupení, kde je nutno reflektovat i převzetí případu a zastoupení.

Nedodržení lhůt má veskrze **za následek nemožnost a nepřijetnost opravných prostředků**, věc už se jen z ojedinelých důvodů dá dále řešit. Je bezesporu chybou ztratit tyto možnosti pouze na základě pasivity a procesních nedostatků.

10. Právní pomoc a zastoupení

Poslední bod souvisí s každým předchozím. **Právní zastoupení a odborná pomoc zajistí dodržení a zdůraznění všech procesních náležitostí postupu správního orgánu, řízení i práv kontrolovaného či později obviněného z přestupku**.

Nedojde k nedostatečnému poučení, nedojde k nedodržení lhůt, nedojde k svádívému podcenění či neprofesionálnímu jednání správního orgánu. Dojde naopak k **aktivní, asertivní, sofistikované a erudované ochraně a právní argumentaci v zájmu podnikatele**. Pokud je převzetí právního zastoupení včasné, jsou možnosti ochrany a obrany při kontrole i navazujícím řízení relativně široké, v opačném případě naopak dosti obtížné.

Potřebujete právní pomoc s řešením problémů se správními orgány?

Obrat'te se na nás!

601 303 666

info@azlegal.cz